finnfund

Muistio

Viestintä
Pasi Rajala

26.2.2020

Finnfundin asiantuntijalausunto ulkoasianvaliokunnalle

Asia: E 7/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: EU/UTP: Eduskunnan tiedottaminen Suomen vaikuttamisesta EU:n Afrikka-suhteita koskevaan tiedonantoon

Finnfund kiittää mahdollisuudesta kommentoida Suomen vaikuttamista EU:n Afrikka-strategiaan. Keskitymme huomioissamme rahoitusta ja investointeja koskeviin kysymyksiin.

Ulkoministeriön perusmuistiossa on nostettu hyvin esiin Afrikan maiden toive saada Euroopasta pikemminkin investointeja kuin kehitysapua. Afrikan maat odottavat Euroopalta tasavertaista, taloudellista yhteistyötä. Euroopan unioni on nimenomaan taloudellinen suurvalta, joten tämä kehitys tarjoaa EU:lle hyviä vaikutusmahdollisuuksia.

EU:n pitääkin nähdä investoinnit ja rahoitus strategisena mahdollisuutena edistää Afrikan kestävää kehitystä laajasti. Tarjoamalla Afrikan maiden kaipaamia investointeja ja rahoitusta, Eurooppa pysyy kiinnostavana kumppanina ja pääsee vaikuttamaan Afrikan oleellisiin kehityskulkuihin, kuten puhtaamman energian käyttöönottoon, naisten asemaan, työoloihin ja hyvään hallintoon. Siksi EU:n ulkosuhderahoitusta tulee ohjata mahdollisimman paljon Afrikan maihin.

EU:n rahoitusinstrumenttien käytössä on kuitenkin hyvä huomioida seuraavat näkökohdat:

1. **Eurooppalaisten on varottava pelaamasta itseään ulos**, kun Afrikkaan virtaa investointeja ja rahoitusta pehmeämmin ehdoin esimerkiksi Kiinasta ja Persianlahdelta. EU:n on edellytettävä, että sen instrumenteilla mahdollistetut investoinnit ovat ympäristön ja ihmisten kannalta kestäviä. Ehdoissa on kuitenkin huomioitava myös Afrikan maiden todelliset tarpeet kuten se, että mantereella on edelleen 600 miljoonaa ihmistä ilman sähköä. Jos EU esimerkiksi päättäisi investoida pelkästään uusiutuvaan energiaan, se tahtomattaan jättää miljoonia ihmisiä ilman sähköä.

2. **EU:n rahoitusinstrumenteilla pitää korjata markkinahäiriötä, ei luoda uusia.** Kestävä metsätalous on esimerkki ilmaston ja työpaikkojen kannalta tärkeästä toimialasta, joka tarvitsee mittavia investointeja markkinan kehittämiseen. Tällaiseen vaikuttavuudeltaan korkeaan, mutta markkinana kehittymättömään toimialaan on erittäin vaikea saada mukaan yksityisiä sijoittajia. Siksi niillä tarvitaan enemmän Finnfundin kaltaisia julkisomisteisia kehitysrahoittajia eikä yksityisen rahan vivuttaminen voi olla ainoa mittari.

   Monet uusiutuvat energiamuodot taas alkavat olla kaupallisesti niin kannattavia, että liian halpa ja pehmeäehtoinen EU-rahoitus on jo markkinahäiriö, joka karkottaa pois yksityisiä sijoittajia. EU-rahoituksen pitää houkutella yksityisiä sijoittajia mukaan, ei ajaa niitä pois.

3. **EU-rahoituksella pitää kehittää rahoituskelpoisia hankkeita niiden alkuvaiheessa.** Monin paikoin Afrikkaa rahoitusta suurempi ongelma on hyvien investointihankkeiden puute. Vaikka investointien tarve on valtava, rahoituskelpoisten hankkeiden kehittäminen on haastavaa. EU:n rahoitusta kannattaa kanavoida alkuvaiheessa olevien investointihankkeiden kehittämiseen. Käytännössä se tarkoittaa pienempiä investointeja korkeamman riskin kehityshankkeisiin.

4. **EU-rahoituksen kanavointi kannattaa hajauttaa, ettei Brysselistä muodostu pullonkaulaa.** EU-rahoitukselle pitää olla selkeät ehdot ja poliittisesti määritellyt tavoitteet, joiden toteutumista valvotaan. Prosessi kannattaa kuitenkin hajauttaa ainakin osin kansallisille kehitysrahoittajille, jotta rahoituskelpoisia hankkeita löytyy ja raha saadaan jouhevasti liikkeelle. Eri rahoituslaitoksilla on kullakin omat erityisosaamisensa ja ominaisuutensa. Olisi virhe keskittää kaikki komissioon tai Euroopan investointipankkiin, koska silloin käsittely hidastuu ja rahaa joudutaan puskemaan isoihin hankkeisiin, jotka saattaisivat olla kiinnostavia kaupallisillekin sijoittajille. Finnfund on läpäissyt EU-komission vaatimukset ja pystyy nyt kanavoimaan EU:n rahoitusta kestävän kehityksen hankkeisiin kehitysmaissa.

Lisätietoja: Pasi Rajala, viestintäjohtaja, Finnfund, pasi.rajala@finnfund.fi, 0400 464 393